

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
адміністрування
Кафедра менеджменту та адміністрування
СИЛАБУС
навчальної дисципліни «Основи підприємницької
діяльності»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

 Руденко О.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«26» 08 2024 р.

Розробник Пономаренко С.І., професор, к.е.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри менеджменту та адміністрування
(назва кафедри)

Протокол від «26»08 2024 р. № 11

Узгоджено з гарантом освітньої програми: Попело О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Тип дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	Українська
Рік навчання та семестр	2024, 1 семестр, ОПП «Менеджмент» (ОС «Бакалавр»)
Викладач (-і)	Пономаренко С.І., професор, к.е.н.
Профайл викладача (-ів)	https://pumo.stu.cn.ua/wp-content/uploads/2023/01/cv_ponomarenko.pdf
Контакти викладача	0676067973

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
адміністрування
Кафедра менеджменту та адміністрування
СИЛАБУС
навчальної дисципліни «Основи підприємницької
діяльності»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____ Руденко О.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«26» 08 2024 р.

Розробник Пономаренко С.І., професор, к.е.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри менеджменту та адміністрування
(назва кафедри)

Протокол від «26»08 2024 р. № 11

Узгоджено з гарантом освітньої програми: _____ Попело О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Тип дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	Українська
Рік навчання та семестр	2024, 1 семестр, ОПП «Менеджмент» (ОС «Бакалавр»)
Викладач (-і)	Пономаренко С.І., професор, к.е.н.
Профайл викладача (-ів)	https://pumo.stu.cn.ua/wp-content/uploads/2023/01/cv_ponomarenko.pdf
Контакти викладача	0676067973

1. Анотація курсу.

Course Description

Business Management is a course of study leading foundations of business (registration, law, principles, forms etc.). The coursework includes both general requirements (liberal arts courses) as well as curriculum requirements (business courses). In addition, each student takes elective courses in one of the following four areas of study: General Management, Finance & Banking, Marketing or Travel & Tourism.

Program Outcomes

- 1. Effectively communicate using the language of business
- 2. Make business decisions using a systematic, evaluative, information-based approach rooted in ethics and social responsibility
- 3. Demonstrate knowledge events and trends in business, including potential career tracks in their area of interest
- 4. Master the skills necessary to prepare them to work in an entry-level position and/or continue in the academic field in their area of interests.

Contents: business, organization, management

2. Мета та цілі курсу.

Метою викладання навчальної дисципліни "Основи підприємницької діяльності" є вивчення підприємництва як соціально-економічного явища, пізнання майбутніми фахівцями технології підприємницького процесу, вироблення у них навиків започаткування, здійснення та припинення підприємницької справи.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчення сутності підприємництва як економічного і соціального явища;
- пізнання існуючих організаційно-правових форм підприємницької діяльності;
- надання знань про порядок започаткування підприємницької діяльності;
- вивчення способів організації бізнесу;
- вивчення основних етапів складання бізнес-плану;
- вивчення існуючого законодавства України щодо оподаткування підприємницької та відповідальності у сфері підприємництва;

- пізнання порядку припинення підприємницької діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- нормативні документи, що регулюють підприємницьку діяльність в Україні;

- процедуру реєстрації підприємства;

- фактори впливу на вибір виду підприємництва;

- способи входження в бізнес;

- технологію підприємницького процесу;

- види відповідальності;

- порядок припинення підприємницької діяльності.

вміти:

- організувати підприємницьку справу і обґрунтувати ідею створення підприємства;

- побудови його організаційної структури;

- розробити проект установчих документів;

- провести реєстрації відповідно до чинного законодавства України;

- скласти та обґрунтувати план розвитку створеного підприємства.

Результати вивчення дисципліни сприятимуть формуванню сучасного економічного мислення, виробленню навичок щодо започаткування та технології здійснення та припинення підприємницької справи згідно чинного законодавства України.

3. Результати навчання.

Мінімальні вимоги до знань та вмінь

Дисципліну можна вважати такою, що засвоєна, якщо студент:

1) **знає:**

– нормативні документи, що регулюють підприємницьку діяльність в Україні;

- процедуру реєстрації підприємства;
- фактори впливу на вибір виду підприємництва;
- способи входження в бізнес;
- технологію підприємницького процесу;
- види відповідальності;
- порядок припинення підприємницької діяльності.

2) вміє:

- організувати підприємницьку справу і обґрунтувати ідею створення підприємства;
- побудови його організаційної структури;
- розробити проект установчих документів;
- провести реєстрації відповідно до чинного законодавства України;
- скласти та обґрунтувати план розвитку створеного підприємства.

4. Пререквізити.

Викладання курсу спирається на дисципліни економічного спрямування, які вивчаються для здобуття повної середньої освіти.

5. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Практичні заняття	20
Самостійна робота	80
Індивідуальне завдання – контрольна робота, реферати	
Всього кредитів – <i>вказати кількість кредитів</i>	4

6. Тематика курсу.

Змістовий модуль 1. Поняття та основи підприємницької діяльності.

Тема 1. Поняття і сутність підприємництва.

Предмет, метод і задачі дисципліни “Основи підприємницької діяльності”.
Принципи підприємництва. Функції підприємництва. Суб’єкт підприємництва.
Права та обов’язки підприємців.

Тема 2. Технологія заснування власної справи.

Ідея і мета організації власної справи. Принципи створення власної справи. Засновницькі документи. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності. Постановка на облік в податкових органах. Відкриття рахунку в банках. Ліцензування діяльності підприємства. Форми створення власної справи.

Тема 3. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності.

Організаційні одиниці підприємництва. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Одноосібне володіння, його переваги та недоліки. Види господарських товариств. Корпоративна форма організації підприємницької діяльності

Змістовий модуль 2. Технологія започаткування та організація підприємництва.

Тема 4. Створення та способи організації бізнесу

Варіанти створення бізнесу. Особливості розміщення підприємства. Вибір назви підприємства. Система франчайзингу. Переваги і недоліки існуючих способів входження в бізнес.

Тема 5. Мале підприємництво.

Економічна сутність малого підприємництва. Функції малого підприємництва. Місце і роль малого підприємництва в економіці (СМ). Державна підтримка малого бізнесу.

Змістовий модуль 3. Бізнес-планування в підприємстві

Тема 6. Бізнес-планування в діяльності підприємств.

Сутність та функції бізнес-плану. Структура розробки бізнес-плану, його розділи. Технологія розробки бізнес-плану.

Змістовий модуль 4. Відповідальність у сфері підприємництва та припинення підприємницької діяльності.

Тема 7. Оподаткування підприємницької діяльності

Система оподаткування підприємницької діяльності. Ознаки та функції податків. Види податків та їх характеристика. Спрощена система оподаткування. Державна фіскальна служба України, її функції та задачі.

Тема 8. Відповідальність у сфері підприємництва

Юридична відповідальність у сфері господарювання. Особливості кримінальної відповідальності у підприємстві. Відповідальність за фіктивне

підприємство. Особливості відповідальності за порушення податкового законодавства. Податковий контроль у системі юридичної відповідальності.

Тема 9. Припинення підприємницької діяльності

Припинення діяльності суб'єкта підприємницької діяльності. Шляхи, форми реорганізації підприємства та їх процедура. Процедура ліквідації підприємства. Банкрутство і санація суб'єктів підприємництва.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин для денної форми навчання									
		Всього		У тому числі							
				Лек.		Прак.		Лаб.		Сам.роб.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Модуль 1											
Змістовий модуль 1. Поняття та основи підприємницької діяльності.											
1	Поняття і сутність підприємництва	9		2		2					5
2	Технологія заснування власної справи	9		2		2					5
3	Організаційно-правові форми підприємницької діяльності	9		2		2					5
Разом за змістовим модулем 1		27 /		6		6					15
Змістовий модуль 2. Технологія започаткування та організація підприємництва											
4	Створення та способи організації бізнесу	10		2		2					6
5	Мале підприємництво	10		2		2					6
Разом за змістовим модулем 2		20		4		4					12
Змістовий модуль 3. Бізнес-планування в підприємстві											
6	Бізнес-планування в діяльності підприємств	32		2		4					26
Разом за змістовим модулем 3		32		2		4					26

Змістовий модуль 4. Відповідальність у сфері підприємництва та припинення підприємницької діяльності.					
7	Оподаткування підприємницької діяльності	21	4	2	15
8	Відповідальність у сфері підприємництва	10	2	2	6
9	Припинення підприємницької діяльності	10	2	2	6
Разом за змістовим модулем 4		41	8	6	22
Усього годин за дисципліну		120	20	20	80

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д/з)
1	Поняття і сутність підприємництва	2
2	Технологія заснування власної справи	2
3	Організаційно-правові форми підприємницької діяльності	2
4	Створення та способи організації бізнесу	2
5	Мале підприємництво	2
6	Бізнес-планування в діяльності підприємств	4
7	Оподаткування підприємницької діяльності	2
8	Відповідальність у сфері підприємництва	2
9	Припинення підприємницької діяльності	2
Разом		20

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Організаційно-правові форми підприємництва	5
2	Засновницькі документи	10
3	Процедура отримання ліцензії	15
4	Система оподаткування підприємництва	25
5	Досвід використання франчайзингу	10
6	Санація підприємства	15
	Разом	80

7. Система оцінювання та вимоги

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Оцінювання знань ЗВО здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету “Чернігівська політехніка”».</p> <p>З дисципліни ЗВО може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40% підсумкової оцінки – на екзамені. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із ЗВО під час лекцій та консультацій та опитувань ЗВО під час захисту контрольних робіт та рефератів. Результати поточного контролю за відповідний модуль оприлюднюються викладачем на наступному практичному занятті. Бали, які набрані ЗВО під час модульних контролів, складають оцінку поточного контролю.</p> <p>Підсумковий контроль у вигляді <i>екзамену</i> проводиться під час сесії у тестовій формі (максимально можлива оцінка – 40 балів). Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до оцінки за екзамен. У випадку повторного складання екзамену всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний екзамен складається з трьох питань: двома теоретичними (по 30 балів максимум за кожне) та одним практичним (40 балів максимум). Білети до екзамену знаходяться у пакеті документів на дисципліну.</p> <p>У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав в повному обсязі передбачених робочою програмою всіх видів навчальної роботи,</p>
---	--

	або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20), він не допускається до складання екзамену під час сесії, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка»». Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.
Вимоги до контрольних робіт, рефератів тощо	Якісне та вчасне виконання
Практичні заняття	Активність та ініціативність на практичних заняттях
Умови допуску до підсумкового контролю	Мінімум 21 бал за підсумками семестрового (поточного) контролю.

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

8. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (21), він не допускається до складання екзамену під час підсумкового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання екзамену всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний екзамен складається у вигляді тестування.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету або онлайн у відповідності до

затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика дедлайнів

Своєчасність здачі контрольної роботи та рефератів оцінюється в 1 бал. Відповідно, максимальна оцінка за невчасно здані роботи зменшується на зазначену кількість балів. Виключенням може бути наявність поважних причин несвоєчасної здачі зазначених робіт (хвороба, участь в зазначений час в інших видах навчальної, наукової чи організаційної роботи, офіційна робота за фахом тощо).

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямами курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні розрахунково-графічних робіт (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література.

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року N 436-IV, поточна редакція від 31.03.2023, підстава – 2849 -IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

2. Закон України «Про акціонерні товариства» від 27 липня 2022 року № 2465-IX, поточна редакція від 1.01.2023, підстава – 2792 -IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>

3. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 6 лютого 2018 року № 2275-VIII, поточна редакція від 01.01.2023, підстава – 2465 -IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>

4. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань», № 755-IV від 15 травня 2003 року

2003, поточна редакція від 03.09.2023, підстава - 3293-IX, 3257-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>.

5. Кодекс України з процедур банкрутства. № 2597-VIII від 18 жовтня 2018 року, поточна редакція від 29.07.2023, підстава - 3249-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>

6. Гонтарева І. В. Підприємництво : підручник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 392 с.

7. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.

8. Макаренко С.М., Олійник М.Н. «Бізнес-планування». Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» рівня вищої освіти «бакалавр». Херсон: ТОВ«ВКФ«СТАР»ЛТД», 2017. – 224с.

9. Мельник Л.Г., Карінцева О.І. Економіка і бізнес: підручник. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с. 9. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основи менеджмента. М.: Диалектика-Вільямс, 2019. 672 с.

10. Мохонько Г.А. Організація підприємницької діяльності: навчальний посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 61 с.

11. Основи бізнесу: навчальний посібник/ Добрава Н.В., Осипова М.М. – Одеса: Бондаренко М. О., 2018. – 305 с. 5

12. Основи економічної грамотності та підприємництва: навчальний посібник /Алексєєва С. В., Базиль Л. О., Байдулін В. Б., Гриценко І. А., Єршова Л. М., Закатнов Д. О., Орлов В. Ф., Сохацька Г. В. – Житомир: "Полісся", 2021. – 248 с.

13. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 492 с.

14. Підприємництво [Текст] : підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О. В. Шраменко [та ін.]. – Харків : УкрДУЗТ, 2018. – Ч. 1. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності. – 241 с.

15. Створення власного бізнесу [Електронний ресурс]: навч. посібник / А. М. Колот, Г. О. Швиданенко, та ін. — К. КНЕУ, 2017. — 311с. Допоміжна

16. Кучеренко В.Р., Добрава Н.В., Квач Я.П., Осипова М.М. Основи бізнесу. Практичний курс (збірник вправ, задач, тестів та ситуаційних завдань) Навч. посіб. / За ред. В. Р. Кучеренка.—К.: Центр учбової літератури, 2018.—176 с.

17. Основи бізнесу. Практичний курс: збірник вправ, задач, тестів та ситуаційних завдань : навчальний посібник / ред. В. Р. Кучеренко. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 175 с.

18. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. О. В. Димченко; [О. В. Димченко, О. Д. Панова, В. В. Коненко та ін.]; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім.О.М. Бекетова, 2022. 432 с.

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws> URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Інтернет-портал для управлінців. URL: [www. Management.com.ua](http://www.Management.com.ua)
4. Портал управління змінами. URL: <https://pdp.nacs.gov.ua/>
5. Сайт наукової бібліотеки «Буковина». URL: <http://buklib.net>
6. Сайт Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
7. Українські підручники он-лайн. URL: <http://pidruchniki.ws>
8. International Security and Partnership Center, Центр міжнародної безпеки та партнерства. URL: www.ispc.org.ua

